

Advies en inhoud IVM-scholing medicatie

Wanneer bevoegd en bekwaam?

Medicatie geven is een risicovolle handeling waarbij een zorgorganisatie verplicht is de medewerkers op een structurele wijze te scholen, ondersteunen en te stimuleren om hun kennis op dit gebied op peil te hebben en houden. Als ZZP'er moet je daar zelf voor zorgen.

Een zorgmedewerker die bekwaam is om medicatie te geven voldoet aan de volgende kenmerken*:

1. Je hebt voldoende kennis over:

- De werking van medicijnen
- Het ziektebeeld van je cliënt
- Het medicatieproces
- Mogelijke medicatieproblemen zoals bijwerkingen en wisselwerkingen

2. Vaardigheden om medicatie in verschillende toedieningsvormen te geven

3. Problemen met medicijnen te signaleren, op te lossen of over te dragen

4. De juiste professionele houding (oa. Communicatievaardigheden) om medicatie te geven

5. Je kent het verschil tussen voorbehouden en risicovolle handelingen

*Bron Leidraad bekwaamheid

Voorbeeld leerpad

Om theoretisch bekwaam te worden volg je daarom minimaal de basiskenniscursussen.

IVM adviseert bij het samenstellen van een leerpad de volgende stappen achter elkaar te doorlopen en *altijd* een andere titel te volgen.

Fase 1 Basis op orde

Start met de basiskenniscursussen, minimaal de Basis medicatiekennis en Basis medicatieproces en erna de Medicijngroepen en Vaardigheden.

Fase 2 Vrijwillig

Na de basiscursussen volg je verdiepende cursussen om je kennis te verdiepen en passend bij je werkveld.

Fase 3 Opfrissen en herhalen

Na de basiscursussen volg je deze jaarlijks vernieuwde cursus gebaseerd op de Basis medicatiekennis en Basis medicatieproces.

IVM ontwikkelt scholingen vanuit bestaande wet- en regelgeving. Als de omstandigheden daar aanleiding toe geven, kan een instelling ervoor kiezen bewust af te wijken van regelgeving, mits zij vastleggen waarom dit gedaan wordt ('Pas toe of leg uit').

Keuzehulp fase 1: Inhoud basiscursussen e-learning gehandicaptenzorg – maart 2026

<u>Basis medicatiekennis (2 uur)</u>	<u>Basis medicatieproces (2 uur)</u> *extra cursus voor de thuiszorg	<u>Basis medicijn groepen - Psychisch (2 uur)</u>	<u>Basis medicijn groepen - Lichamelijk (2 uur)</u>
Opzoeken van betrouwbare informatie	Veilig toedienen van medicijnen uit de medicijnrol en losse medicatie	Kennis van medicijnen en medicijn groepen bij psychische aandoeningen	Kennis van medicijnen en medicijn groepen bij lichamelijke ziekten
Werking van medicijnen	Controles en dubbele controle		
Naamgeving van medicijnen	Handelen bij zelfzorgmedicijnen	Medicijnen indelen in de juiste medicijn groep	Medicijnen indelen in de juiste medicijn groep
Kennen van de indicatie	Signaleren en handelen in bijzondere situaties		
Werken met toedieningsvormen	Rapporteren bij medicijngebruik	Signaleren welke klachten die cliënten bij hun medicijnen vertonen extra aandacht nodig hebben en wat te doen	Opzoeken van betrouwbare informatie
Letten op wisselwerkingen	Medicijnen op de juiste wijze bestellen en bewaren	Beoordelen of kennis over medicijnen in de praktijk voldoende wordt toegepast	Weten wat te doen bij een cliënt met klachten die te maken kunnen hebben met medicijngebruik
Uitleg basisbegrippen: zoals indicatie, toedieningsvormen, bijwerkingen en wisselwerkingen	Toedienlijst, aftekenen, 5x juist, signaleren, rapporteren, taken en verantwoordelijkheden	Per medicijn groepen komen de volgende aspecten aan bod: voorbeelden, indicatie, gebruiksaanbevelingen, bijwerkingen en wisselwerkingen. Dit betreft: <ul style="list-style-type: none"> • medicijnen bij angst en slaapstoornissen • medicijnen bij depressie • medicijnen bij psychose • medicijnen bij stemmingsstoornissen • medicijnen bij ADHD • medicijnen bij epilepsie 	Per medicijn groepen komen de volgende aspecten aan bod: voorbeelden, indicatie, gebruiksaanbevelingen, bijwerkingen en wisselwerkingen. Dit betreft: <ul style="list-style-type: none"> • medicijnen bij diabetes mellitus • medicijnen bij hart- en vaatziekten • medicijnen bij pijn • medicijnen bij astma en COPD • medicijnen bij maag- en darmklachten
Eindtoets	Eindtoets	Eindtoets	Eindtoets

Keuzehulp fase 2: Sectoroverstijgende cursussen – Verdieping

<u>Antipsychotica en afbouw</u> (2 uur)	<u>Epilepsie - Gehandicaptenzorg</u> (1,5 uur)	<u>Vaardigheden bij medicatie toedienen</u> (3 uur)
Probleemgedrag en mogelijke oorzaken en behandelingen beschrijven	Wat is epilepsie, verschillende vormen	Toedieningsvormen: <ul style="list-style-type: none"> • tabletten en capsules • dranken • huidzalven- en crèmes • inhalatoren • zetpillen, rectiolen en klysma's • oog- en oordruppels • neussprays-, druppels- en zalven • transdermale pleisters
Antipsychotica herkennen	Herkennen van een epileptische aanval	De verschillende toedieningsvormen en hoe deze toe te dienen en of aan te brengen bij de cliënt
Voor- en nadelen van antipsychotica bij probleemgedrag beschrijven	Weten wat je wel en niet moet doen als je cliënt een epileptische aanval heeft	
De plaats van antipsychotica bij de behandeling van probleemgedrag benoemen	Herkennen van veelvoorkomende medicijnen bij epilepsie	De aandachtspunten per toedieningsvorm
Weten hoe antipsychotica bij probleemgedrag kunnen worden verminderd	Benoemen van de belangrijkste indicaties, gebruiksadviezen, bijwerkingen en wisselwerkingen van veelvoorkomende anti-aanvalsmedicijnen bij epilepsie	Relevante hygiëneregels
Wat de effecten daarvan zijn en wat jouw rol daarbij is	Benoemen van de belangrijkste indicaties, gebruiksadviezen, bijwerkingen en wisselwerkingen van veelvoorkomende noodmedicatie bij epilepsie	Controleren van de houdbaarheid
Eindtoets	Eindtoets	Eindtoets

Keuzehulp fase 2: Sectoroverstijgende cursussen – Verdieping

<u>Bijwerkingen en signaleren (2 uur)</u>	<u>Antibioticaresistentie (1 uur)</u>	<u>Diabetes (1,5)</u>
Veel voorkomende bijwerkingen signaleren	Wat zijn antibiotica	Wat is diabetes
Informatie over bijwerkingen opzoeken	Wat is antibioticaresistentie	Signalen herkennen
Situatie van de cliënt onderzoeken en inschatten	Hoe ontstaat antibioticaresistentie	
	Wat is een luchtweginfectie	Verschillen tussen type 1 en 2 benoemen
	Wanneer zal de arts antibiotica voorschrijven bij een luchtweginfectie en wanneer niet	Leefstijladviezen geven
Handelen bij bijwerkingen (arts waarschuwen, adviezen)	Wat is een urineweginfectie	Veelvoorkomende medicijnen herkennen
	Welke factoren vergroten de kans op een urineweginfectie	Indicaties, bijwerkingen en wisselwerkingen van veelvoorkomende medicijnen benoemen
Melden van bijwerkingen	Wanneer doe je een test met een urinestick	De belangrijkste gebruikadviezen van insuline benoemen
	Wanneer zal de arts antibiotica voorschrijven bij een urineweginfectie en wanneer niet	
	Wat kun je doen om infecties te voorkomen	
	Wat kun je doen om antibioticaresistentie te voorkomen	Eindtoets
Veelvoorkomende bijwerkingen: droge mond, duizeligheid, obstipatie, bewegingsstoornissen en gewichtstoename	Herhaling van de stof in microlearnings	
Cliënt advies geven bij veelvoorkomende bijwerkingen		
Eindtoets	Eindtoets	

Keuzehulp fase 3: Cursussen Herhalen/opfrissen

Wisselt jaarlijks van inhoud.

Opfriscursus medicijngebruik 2026 (2 uur)
Gebruik en toedienen
Indicatie
Over- en onderdosering
Opzoeken
Dubbel controleren
Houdbaarheid
'Zo nodig' gebruik
Kauwen en malen
Aftekenen
Opbergen en bewaren
Eindtoets

Fysieke en online scholingen van het IVM (ook in combinatie mogelijk als blended learning)

Hieronder volgt een overzicht van het *fysieke en online* scholingsaanbod, geschikt voor alle begeleiders betrokken bij medicatie, voor aandachtsvelders medicatieveiligheid maar ook mensen met problemen met digitale vaardigheden of dyslexie. Daarnaast bieden wij een specifieke scholing voor anders opgeleiden en verpleegkundig specialisten.

Nascholing	Zorgmedewerker	Aandachts Functionaris/beleid	Zij-instromer	Teamtraining
<i>Aandachtsvelders en medicatieveiligheid</i> link	x	x	x	x
<i>Update Aandachtsvelders en medicatieveiligheid</i> link	x	x	x	x
<i>Medicatieproces, weet HOE je geeft</i> link	x	x	x	x
<i>Medicatiekennis, weet WAT je geeft</i> link	x	x	x	x
<i>Update Medicatiekennis- en proces</i> link	x	x	x	x
<i>Masterclass Medicatieveiligheid – meer dan regels en richtlijnen</i> link		X		
<i>Praktisch medicatie geven voor anders opgeleiden</i> link			x	
<i>Praktisch medicatie geven voor Helpende plus</i> link	X (helpende plus)			x
<i>Medicatieveiligheid voor kleinschalige zorg</i> link	x	x	x	
<i>Versillende workshops Online Medicatieveiligheid</i> link	x	x	x	x
<i>Online Coaching traject Medicatieveiligheid</i> link	x	x	x	
<i>Workshop Online Bevoegd en bekwaam</i> link	x	x	x	

STICHTING INSTITUUT VERANTWOORD MEDICIJNGEBRUIK

info@ivm.nl • www.ivm.nl • postbus 3089, 3502 GB Utrecht • 0888 800 400
 Rabobank NL31RABO0174948212 • KvK Utrecht 41187161 • BTW nummer NL810723487B01

Meer weten?

Wil je op de hoogte blijven van de nieuwe e-learningcursussen en nascholingen van het IVM? Abonneer je dan gratis op [de IVM-nieuwsbrief](#).

STICHTING INSTITUUT VERANTWOORD MEDICIJNGEBRUIK

info@ivm.nl • www.ivm.nl • postbus 3089, 3502 GB Utrecht • 0888 800 400

Rabobank NL31RABO0174948212 • KvK Utrecht 41187161 • BTW nummer NL810723487B01